

Förutsättningslös diskussion

Rudolf Meidners av LO beställda rapport om löntagarfonderna publicerades den 25 augusti förra året. Kort efteråt inledde LO:s brevkola en uppenbarligen noga förberedd kampanj för att sprida kännedom om rapporten inom fackföreningsrörelsen. Som grundmaterial härför utarbetades ett diskussionshäfte. I dess inledning hette det att det var angeläget att frågan om löntagarfonderna blev ordentligt belyst och diskuterad innan LO-kongressen gick till beslut. Den diskussionen borde vara "helt fri och förutsättningslös", framhöll man.

Detta lät både intressant och lovande – en "förutsättningslös" diskussion av det mest radikala förslag till förmögenhetsomfördelning, som vi sett i detta land sedan Karl XI:s reduktion.

Men redan de inledande raderna i diskussionshäftet visade vad det var fråga om, nämligen en hänsynslös indoktrineringsaktion för att påverka studiedeltagarna att entusiastiskt bejaka Meidners förslag. Den historiska bakgrunden till kravet på löntagarfonder skildrades sålunda på följande sätt: "Industrialismens historia är historien om uppkomsten av och konflikterna mellan klasserna. En liten grupp har i ett tidigt skede av industrialismen tillägnat sig äganderätten till produktionsmedlen och därefter ständigt utvidgat sin makt. Det stora folkflertalet har kunnat försörja sig endast genom att sälja sin arbetskraft till produktionsmedlens ägare."

Man hör i andanom applåderna från Moskva, Peking och Havana över denna vulgärmarxistiska tirad. Den har sin naturliga hemvist i någon av de vänsterextremistiska

sk kritiska häften, som vi under senare år lyckliggjorts med.

Fortsättningen var början lik. Där gavs bl a en definition på begreppet kapital, som borde få en lågstadiestuderande i nationalekonomi att falla i gapskratt. Men det viktiga är ändå inte den ideologiska förtexten. Delta-garna i studiecirkelarbetet överöstes nämligen med en störtsjö av argument, som med alldeles oblyg öppenhet knuffade dem fram till just de slutsatser, vilka brevförfattarna ville att de skulle nå. Det doldes inte heller på något sätt att avsikten med förslaget är att LO-styrda kollektiva löntagarfonder på sikt skall övertaga hela äganderätten till alla privatägda företag av något större ekonomisk betydelse. Gränsen hade satts vid 100 anställda. Nästan alla de avslutande sex frågorna hade dessutom för säkerhets skull försetts med ingresser, där argumenten för löntagarfonderna sammanfattades så ensidigt att svaren bara kunde utfalla på önskat sätt.

Någon förutsättningslös pejling av opinionen inom fackföreningsrörelsen var det alltså inte fråga om. Den politiska avsikten hos arrangörerna av spektaklet – som till på köpet betalades med statsmedel, eftersom studiecirkelarna arrangerades i ABF:s regi – var tydligen att skapa opinion för en socialisering av de privatägda företagen med Meidners metoder.

Frågorna i diskussionshäftet skulle besvaras till LO senast den 10 december förra året, och f n utarbetar man på LO:s kansli en rapport över vad de 18 000 deltagarna i studiecirkelarbetet svarat.

Det skall bli intressant att se den rapporten, som skall föreligga till LO-kongressen i

början av juni. Inte för att varken Meidners förslag eller rapporten kommer att drivas från socialdemokratisk sida i valrörelsen. Hr Sträng lär redan ha låtit industrin förstå – likvisst under hand – att han inte bryr sig om den, och hr Palme har offentligen intagit en nästan ängsligt avvaktande hållning. Båda vet att om socialdemokraterna nu gick till val på Meidners förslag skulle de begå politiskt självmord. Nej, det intressanta blir de förslag till modifikationer av Meidners projekt, som kan komma fram genom bearbetningen av studiematerialet och LO-kongressens behandling av rapporten.

Ty som Meidners förslag än så länge är utformade lär de, alla indoktrineringsaktioner till trots, inte vinna någon starkare anslutning hos det stora flertalet fackföreningsmedlemmar. Och dem måste socialdemokratin ha bakom sig – med minst samma

glöd som i ATP-striden på 1950-talet – för att våga sig på ett förverkligande av Meidners huvudtanke: den definitiva socialiseringen av det enskilda näringslivet med en kombination av syndikalistisk och korporativ teknik.

Ur den enskilde fackföreningsmedlemmens synpunkt är nämligen nackdelen med projektet, att han själv inte får något ut av det annat än den måttliga glädjen att se en härskara egna pampar beväpnade med oerhörd makt och motsvarande styrelsearvodet. Han kan också ha anledning fundera över vem som i fortsättningen skall bevaka hans personliga intressen på verkstadsgolvet och som löntagare, om hans egna funktionärer samtidigt är hans arbetsgivare. Total intresseharmoni finns inte på denna jord, inte ens i ett socialistiskt samhälle, hur ivrigt socialister av alla kulörer än påstår det.